

Priorități strategice ale Academiei Române

Academia Română cu un rol principal la nivel de națiune și un parcurs istoric, cultural, științific și economic supus vremurilor încă de la înființarea sa în anul 1866, a organizat în data de 9 noiembrie 2023 o „Sesiune comemorativă 75 de ani de la epurarea a 114 membri” ai săi. Subiectele cuvântărilor principale „Sovietizarea și represiunea Academiei Române: context național și internațional, „De la Academia Română la Academia R.P.R. – Reorganizare, epurare, transformare ideologică pe model sovietic, 1948-1949, Destine de academicieni încarcerăți la Penitenciarul Sighet”, au demonstrat încă o dată cum schimbările politice, derapajele în societate, pot schimba nu numai prioritățile unei instituții, reper a națiunii române, dar și pe membri acesteia în ciuda valorii lor profesionale și intelectuale.

Evenimentele au demonstrat că aceste derapaje au efecte asupra întregii nații, generează blocaje în progres, știință și recunoașterea internațională a realizărilor proprii. Imaginea panoului cu membri excluși în anul 1948, a celor întemnițați în închisorile comuniste, ne permite să recunoaștem numele unor personalități care într-adevăr și-au dedicat viața și creația pentru idealurile nației sau științei: Transformările ideologice din spațiul românesc odată cu instaurarea regimului comunist și schimbările fundamentale impuse Academiei Române de organizarea politică a acelor vremuri pot fi învățăminte și pentru actualele vremuri când societatea este supusă unor noi curente, politici și transformări tehnologice sau ideologice.

Astfel pe lângă prioritățile legate de limba și cultura română, abordarea cercetării fundamentale în secțiile și cele 70 institute și centre, Academia Română este necesar să se implice, să ia atitudine

față de problemele educației, de impactul unor curente noi în societate, de efectele schimbărilor climatice și mai nou de impactul și efectele robotizării, digitalizării și inteligenței artificiale (AI) în societatea umană. În noua etapă de dezvoltare sunt menționate ca priorități pentru perioada 2022-2026, „informatizarea și reorganizarea tuturor activităților, responsabilizarea superioară a personalului din aparatul central și optimizarea structural-funcțională a entităților din subordine”.

Următoarele direcții de acțiune reprezintă obiective importante și priorități ale conducerii în această etapă de dezvoltare, pe care le cităm sintetic din programul strategic:

1. Dezvoltare instituțională - Criterii de evaluare a candidaților, creșterea rolului secțiilor;
2. Cercetare științifică - Susținerea programelor de cercetare fundamentală;
3. Cooperare națională și internațională - Parteneriate cu academii și universități;
4. Recuperarea și administrarea patrimoniului - Întregirea patrimoniului, recuperarea, muzee;
5. Proiecte de investiții - Noua Aulă, Muzeul Academiei Române și Clădirea Administrativă;
6. Implicare în viața societății - Conferințele lunare ale Academiei Române - Sala Dalles;
7. Stimularea performanței tinerei generații - programul de susținere și mentorat, burse, școli;
8. **Respect pentru seniori** - Casa Seniorilor ca centru de odihnă și tratament;
9. Comunicare - vizibilitate - relații cu publicul - comunicare a rezultatelor cercetărilor științifice.

Constituirea bazei de date cu imagini și prezentări ale membrilor și activităților Academiei Române, discursuri de recepție, interviuri, conferințe, reviste, publicații, cu înregistrări foto, fono și video, va constitui un adevărat patrimoniu digital prezent și istoric.

(<https://acad.ro/institutia/acte/Program%20Strategic%20Academie.pdf>). Ne apropiem de Ziua Culturii Române, data de 15 ianuarie, dată care are în cultura românească două semnificații importante: este marcată ziua nașterii poetului Mihai Eminescu (15 ianuarie 1850), iar din anul 2011 este sărbătorită și Ziua Culturii Naționale.

Este firesc să anticipăm o serie de manifestări la cei 135 de ani de la moartea poetului în anul 1889. Semnalăm cu această ocazie Dicționarul limbii române (DA/DLR - <https://dlr1.solirom.ro/#>), a cărui variantă anastatică digitală a acestei ediții a fost creată de Departamentul de lexicologie și lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române - Filiala Iași, în cadrul proiectului CLRE (<https://clre.solirom.ro/>). CLRE definit ca „Corpus lexicografic românesc electronic” este un proiect al Academiei Române (începând cu anul 2014) și reprezintă o colecție de ediții digitale ale celor mai reprezentative dicționare ale limbii române din toate timpurile, alinate la nivel de intrare, completare la cele 37 volume din Dicționarul tezaur al limbii române.

Limba, cultura sunt fundamentul independenței și trăinicieii peste veacuri a unei nații. De aceea trebuie apreciate principalele obiective ale proiectului CLRE din care cităm: - „realizarea celui mai mare corpus diacronic digital de dicționare ale limbii române, format din ediții digitale ale celor mai reprezentative lucrări lexicografice pentru limba română din bibliografia DLR digitalizate (transpuse în format electronic sau create direct în format electronic editabil); - promovarea lucrărilor lexicografice realizate sub egida Academiei Române, Secția de Filologie și Literatură (și prin includerea CLRE pe Platforma cu resurse digitale a Academiei Române”, menționând că oferirea informației din CLRE este cu acces liber pentru public, utilă pentru scriitori și educație.

Dar nu trebuie scăpate din atenție prioritățile pe tărâmul științific, al cercetării fundamentale în biologie, medicină, fizică, în care institutele de cercetare ale Academiei excelează. Recentele simpozioane și conferințe ilustrează nivelul de abordare științific și actualitatea cercetării în institute. Programul științific din Academia Română se desfășoară pe multiple planuri. Cercetarea fundamentală este deschisă încă pe numeroase direcții atât în inginerie, tehnologie, chimie, medicină, astronomie sau geofizică. Tehnologiile nano, fie că vorbim de biologie, chimie sau electronică, aceasta incluzând și tehnologiile informației, încă mai ascund necunoscute și oferă posibilități de cercetare.

Fizica cuantică, facilitățile și performanțele AI, tainele creierului uman și de ce nu ale anatomiei și funcționării corpului uman, a vieții, încă ascund fenomene ce trebuie descoperite. Amintim aici doar două evenimente recente desfășurate: „Al 44-lea Simpozion Științific Anual al Institutului de Biologie și Patologie Celulară „Nicolae Simionescu” și „A 40-a Sesiune Științifică Anuală a Societății Române de Biologie Celulară” și conferință cu public „În avangarda științelor vieții: neuroștiința și genomică”. Pe lângă activitățile de cercetare propriu zisă în mai toate secțiile științifice din Academia Română, rămâne o prioritate administrarea bogatului patrimoniu din biblioteci, rezultatele cercetărilor, donațiile și casele comemorative, necesitatea digitalizării și valorificarea imensului volum arhivistic, informațional, istoric, creativ din artă și cunoaștere.

Viorel Gaftea

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*